

Specifika råd och riktlinjer – Färg

Vilken färgtyp ska jag välja? Vad är fördelarna med traditionella färger? Hur får jag fram husets ursprungliga färg?

Detta är ett informationsblad för dig som har en kulturhistoriskt värdefull byggnad eller en byggnad som ingår i en kulturhistoriskt värdefull miljö och som vill förändra byggnadens färgsättning i något avseende.

Specifika råd och riktlinjer – Färg

Det är som regel bäst både ur kulturhistorisk och teknisk synpunkt att måla om med samma färgtyp som funnits på ytan innan. När vi ser på bebyggelsen i Lomma kommun som är uppförd fram till 1950-talet är det framför allt tre färgtyper som traditionellt använts på byggnadernas fasader; kalkfärg, slamfärg och linoljefärg. Dessa färgtyper fungerar fortfarande alldeles utmärkt, och går att få tag på i handeln. De traditionella färgerna skyddar underlaget mycket bra och är lätta att underhålla.

När du väljer kulör, måla alltid upp en större yta på fasaden som prov. Kulören upplevs annorlunda när ytan är liten. Kulören måste också bedömas i dagsljus och i den miljö den ska målas. Upplevelsen av kulören påverkas även mycket av kulörerna i omgivningen.

Kalkcementfärg och silikatfärg

Kalkcementfärg eller silikatfärg kan användas på putser där cement ingår.

Alkydoljefärg

Alkydoljefärg har främst använts på byggnader som är uppförda på 1950-talet eller senare, då den allt eftersom ersatte linoljefärgen. Den tränger dock inte in lika bra i materialet och har inte lika bra elasticitet som sin föregångare. Dess utseende under åldrande och nedbrytning står sig inte heller i jämförelse med linoljefärg.

Akrylatfärg/latexfärg

Detta är en relativt ny färgtyp. Denna färgtyp orsakade omfattande rötskador på träpanel under 1980-talet. Ur byggnadsvårdssynpunkt finns det anledning att vara försiktig eftersom det fortfarande finns en viss osäkerhet kring hur färgtypen klarar fuktproblematiken när den används på traditionella underlag.

Slamfärg

Slamfärg, som Falu rödfärg, har i huvudsak använts på ohyvlat trä, som bland annat använts i gavelrösten och brädklädda lador på gårdarna.

Det som idag dominerar byggnadsbeståndet från tiden före 1970 är tegelbyggnader i olika gula och röda kulörer.

Tegelstenarnas färg i de äldre fasaderna skiftar vackert från gulgrönt till rödororange.

Från 1800-talets slut fram till mitten av 1900-talet har bruna, mörkt gröna och mörkt röda nyanser använts till fönstersnickerierna.

Kalkfärg

Kalkfärg har använts på putsade ytor på äldre byggnader som är putsade med kalkbruk.

Linoljefärg

Bruket av linoljefärg var allmänt utbrett redan på 1800-talet. Färgtypen användes företrädesvis på hyvlat trä som dörr- och fönstersnickerier.

Lästips på biblioteken i Lomma och Bjärred!

Tänka efter före vid ändring och underhåll av byggnad. 2002. Boverket.

Hantverket i gamla hus. 1998. ICA-Förlaget.

Så renoveras torp och gårdar. 2001. Hidemark, O, Staavenow-Hidemark, E, Söderström, G och Unnerbäck, A. Byggförlaget.

Det finns en del äldre korsvirkesbebyggelse bevarad i kommunen. Korsvirkesfasaderna var ofta putsade och vitkalkade. I de fall virket, timran, var synligt målades den med faluröd slamfärg, ströks med trätjära eller kalkades. De brädbeklädda eller med locklistpanel klädda gavelspetsarna rödmålades med faluröd slamfärg.

Oftast är byggnadens ursprungliga kulör den kulör som passar bäst inte bara ur kulturhistorisk synpunkt utan även estetisk. Ursprungliga kulörer på fasader och på snickerier går att undersöka genom att man skrapar fram äldre färglager. Det går sedan att med hjälp av en färgnyckel få fram ett så kallat NCS-nummer på den kulör som använts, för att kunna nytillverka färg med den rätta kulören. Ibland kan man dock inte hitta äldre färgspår. Då får man söka inspiration från äldre färgsättning hos hus från samma tid.

En viktig aspekt för upplevelsen av kulören är färgens täckning. Täckande kulörer föredrogs till och med 1960-talet. Under hela 1970-talet var det vanligt med såväl laserade fasader som snickerier.

Ladorna på landsbygden var rödmålade liksom djurstallens höskullar. Slagportarna var ofta grönmålade.

Snickerierna ska harmoniera med fasaden. Rätt vald kulör framhäver teglets estetiska kvaliteter. Fel kulör gör att det ser smutsigt ut.

Under 1960- och 1970-talet var det vanligt med gavelspetsar och fasadpartier i trä. Träet målades ofta med mörka lasyrer.

Lomma kommuns kulturmiljöprogram består av tre delar. Den första delen är en historisk översikt. Den andra delen är ett åtgärdsprogram, i vilket värdefulla miljöer och objekt pekas ut och förslag ges på åtgärder för att bevara dem. Den tredje delen utgörs av informationsblad till fastighetsägare och enskilda husägare som planerar att förändra sina hus.

Informationsbladen har olika uppbyggnad och behöver kombineras för att fungera på bästa sätt. Ett blad behandlar allmänna råd och riktlinjer, fem blad beskriver de vanligaste bebyggelsekaraktärerna. Det finns också sex blad som är mer problemorienterade och kommer med mer specifika råd och riktlinjer för den som vill förändra sitt hus. Det är ett av dessa blad som du nu håller i handen.